

Wensly Francisco

Rust

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2022

© Wensly Francisco, 2022
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2022
Omslagontwerp: Riesenkind, 's-Hertogenbosch
Auteursfoto: Truus van Gog
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 6347 1
ISBN 978 90 488 6348 8 (e-book)
NUR 301

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv.

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Met mijn laatste tissue probeer ik het restje bloed dat nog uit mijn neus stroomt tegen te houden. De schurende wielen van de trein die van spoor wisselt bezorgen me hoofdpijn. Met gefronste wenkbrauwen staar ik door het raam naar al het groen en de koeien buiten in de wei die voorbijrazen. Het leven is een harde strijd en de bulten op mijn hoofd zijn daar het bewijs van. In de koptelefoon heb ik keihard het album *Life After Death* van The Notorious B.I.G. op staan.

Sky is the limit and you know that you keep on
Just keep on pressin' on
Sky is the limit and you know that you can have
What you want, be what you want

‘Gaat het?’ vraagt de vrouw tegenover me met een verontruste blik.

‘Ja, het gaat wel, er is niks aan de hand.’

Vertwijfeld kijkt ze me aan, alsof ze me wil waarschuwen, maar ze houdt zich in. ‘Pas maar goed op jezelf, jongen.’

Ik schenk haar een dankbare blik en voordat ik antwoord kan geven wordt het gesprek verstoord door de conducteur:

‘Eindhoven, station Eindhoven.’ Aan de cadans te horen neemt de snelheid van de trein af. Haastig sta ik op, mijn nieuwe toekomst lonkt. Wanneer de deuren van de trein opengaan, spring ik nog net niet het perron op. Aangekomen in Eindhoven haast ik me richting de Banenwinkel.

Bastaard

Net goud lijkt het, als de eerste zonnestralen de bomen en het zand in de tuin zacht aanraken en door de kieren van de huizen heen schijnen. Via kleine gaatjes in de houten ramen verplaatsen de stralen zich over de wasbakken, keukentafels en -kastjes, zoekend naar een klein scheurtje om te ontsnappen richting de woonkamer. Overal waar het licht voorbijkomt dwarrelen er glinsterende stofdeeltjes omhoog. Als een scheur trekt het licht over de vloer richting de slaapkamers van de bewoners. De stralen brengen een warmte mee die zorgt voor zweetdruppels op hun lichamen. Het maakt het voor hen onmogelijk om nog door te slapen. Wie toch stug onder de witte lakens blijft liggen, wordt wakker gehouden door blaffende honden of kraaiende parkieten op zoek naar voedsel.

Rond halfzeven in de ochtend komen de eerste taxibusjes de heuvel af, vanuit het aangrenzende dorp Buena Vista. Door de keiige weg vol gaten hoor je de taxi's van mijlenver aankomen. Bij de bushalte staan huisvrouwen, gekleed in felgekleurde jurken en met een *lensu* op hun hoofd, te wachten. Zij gaan naar de drijvende markt in Punda, het centrum van Curaçao, om fruit en vis te kopen. Soms staan ze een

halvuur in de steeds heter wordende zon bij een onoverdekte halte te wachten op een busje. Er is geen enkele schaduw. Als prikkeldraad dat langzaam strakker getrokken wordt branden de zonnestralen op hun donkerbruine huid. Als de vrouwen door de mirage van het hete asfalt een busje zien aankomen, steken ze direct hun hand op. De chauffeurs rijden altijd met hun ramen open, zodat de wind als een soort natuurlijke airco voor een aangename verkoeling zorgt.

Terwijl hun mollige lichamen door de hobbelige weg heen en weer schudden, bespreken ze de nieuwste roddels.

‘Heb je gehoord wat er met Carmen is gebeurd? Miro is bij haar weg.’

De andere vrouwen reageren nauwelijks verbaasd. ‘Ach, iedereen weet dat Miro een ander heeft, Carmen wil dat gewoon niet inzien. Als ik haar was, zou ik allang bij die klootzak van een vent weg zijn.’

Giechelend hobbelen de dames verder, terwijl de bus langs Santa Maria rijdt, een wijk in het midden van Willemstad die langzaam wakker wordt. De gezinnen in Santa Maria bestaan uit meerdere generaties: opa, oma, de kinderen en hun kinderen wonen allemaal in hetzelfde huis.

Vroeg in de ochtend treedt alles als een geoliede machine in werking. De moeders brengen hun kinderen naar school en gaan daarna aan het werk, opa harkt de tuin aan en oma hangt een was aan de lijn, die ze er aan het einde van de dag weer af haalt.

Toeterend rijden de auto's over de keienweg dwars door Santa Maria richting Willemstad, waar het gros van de bevolking werkt. De mensen begroeten elkaar en wensen elkaar een

goeie dag; wie dat niet doet wordt als verwaand beschouwd.

‘Alles goed, geniet van je dag vandaag.’

‘Dank je wel, God zegene je.’

Alles loopt gesmeerd en zorgeloos, tot het weer omslaat. Grote grijze regenwolken pakken zich samen boven zee en een flinke rukwind zorgt ervoor dat ze de lucht boven het eiland bedekken. De kledingstukken en witte lakens aan de lijn staan bijna horizontaal.

‘O god, het gaat regenen.’ Snel rennen de oma’s naar buiten om de was naar binnen te halen en bij elkaar hun beklag te doen over de plotselinge weersverandering.

‘Verdomde regen, sjonge, ik word er zo moe van.’

‘Ja joh, het verpest mijn hele dag.’

Vaak valt er vervolgens geen druppel en drijven de wolken verder richting Westpunt en weer van het eiland af.

De wind blaast een verkoelende lucht door de ramen van het gele houten huis aan de rand van de wijk met de zoete geur van de kalebasboom in de tuin. Het waait zo hard dat je de takken van de oude boom hoort kraken. Rrrrtsj, klinkt het hard door het huis, een windvlaag tilt alle losse notitiebladen en krantenpagina’s op. Ze vliegen vanuit de woonkamer de keuken in, tegen de koelkast aan. Sommige vinden hun vrijheid via het raam, waaien de tuin in en blijven tegen de druiven- en bananenbomen plakken. Volgens een oude mythe zitten er heilige geesten van de voorvaderen in de boom, om over de mensen te waken.

Melania wordt wakker en trekt haar nieuwe jurk aan, genaaid van stoffen meelzakken. Zij en haar moeder sparen

de lege zakken met bloemetjespatronen en wassen ze uit. Een tante met een naaimachine tovert de zakken om tot prinsessenjurken. Daaronder draagt ze roze plastic zwemschoentjes. Voor ze naar school vertrekt, eet ze een boterham met pindakaas en smeert ze brood met jam. Worst en kaas zijn een onbetaalbare luxe.

Melania is gelukkig met alle spullen die ze heeft; ze vindt haar jurkjes mooi en heeft altijd een goedgevulde maag. Soms speelt Melania met de burens, maar het liefst is ze op zichzelf. Fruitbomen zijn haar beste vrienden, met name de tamarinde die in praktisch alle tuinen en op alle schoolpleinen te vinden is. Als je Melania zoekt, zit ze onder een tamarindeboom. De schors en bladeren van de boom hebben een helende werking. De vreemd ogende, langwerpige bruine peulvruchten die aan de boom hangen, hebben een zoetzure smaak en de prachtige witgele bloemen waaien als tranen mee in de wind over het eiland.

Curaçaoënaars geloven dat de boom iets mystieks of zelfs iets heiligs heeft. De takken van de boom werden als zweep gebruikt om opstandige slaven te straffen. Dat gebeurde volgens de Willie Lynch-methode, waarbij Afrikanen gezweept werden tot het vlees van hun lichaam af bladderde. Rebelse gevangenen werden *gelyncht* en naakt tentoongesteld als waarschuwing. Dit ging allemaal net zo lang door tot ze hun waardigheid verloren en onderworpen werden aan hun meesters. Daarna werden ze op de markt verkocht en verscheept naar landen als Brazilië en Suriname om op het land te werken. Deze methode is na vierhonderd jaar slavernij zo in het collectieve geheugen van de nazaten van slaven gaan zitten,

dat ze hem nog steeds toepassen in de opvoeding van hun kinderen.

De handen van de tot slaaf gemaakten werden samen- gebonden en een dikke tak, die tussen de handen en de opgetrokken knieën geplaatst werd, werd stevig in de grond vastgemaakt. Met een dunne tamarindetak sloeg de slaven- houder in op de slaaf, om die vervolgens om te draaien en verder te mishandelen. Deze methode van martelen noemden ze de Spaanse bok.

Met haar rug tegen de stam, op het plein van de Santa Martha-basisschool, pakt Melania een broodje uit een bruin papieren zakje. Voordat ze een hap neemt ziet ze de schaduw van Clara, een tenger meisje met twee kroesknotten en met haar handen in haar zij, haar kant op komen. Plotseling stopt de schaduw met bewegen. Terwijl haar vriendinnen haar op de achtergrond bemoedigend toeschreeuwen, buigt Clara zich naar Melania toe. ‘Ben je weer brood met jam aan het vreten? Volgens mij heb je niks anders dan dat en die plastic schoenen van je, dom kind dat je bent.’

Melania blijft kalm dooreten, tot ergernis van Clara. Bang om het respect van haar vriendinnen te verliezen, gaat ze dichterbij staan. ‘Ben je weer beschimmeld brood met jam aan het –’

Voordat ze haar zin afgemaakt heeft, grijpt Melania haar bij haar knotten en slaat haar met de vuist vol in het gezicht. Precies zoals ze van haar oom Erwin geleerd heeft, de broer van moeder, die vaak over de vloer komt bij Carlos en Juanita. Volgens hem is Melania te stil en te soft, en als ze zo blijft zal iedereen over haar heen lopen. Zijn oplossing is om Melania

te leren hoe ze voor zichzelf moet opkomen, ze moet leren vechten om respect af te dwingen bij anderen.

Clara barst in huilen uit en rent naar haar vriendinnen toe, die niet lijken te kunnen bevatten wat ze net hebben gezien. Met z'n allen omhelzen ze haar. Ze lopen richting het schoolgebouw en kijken boos achterom naar Melania, die zonder blikken of blozen haar lunch verder opeet voor ze naar de les gaat.

Bij de ingang van de school staat een grote, kale man te wachten, leunend tegen een bruine deur met witte, ijzeren sierspijlen. 'Heb je Clara geslagen?'

Si, knikt Melania en ze wil doorlopen, maar wordt met een stevige greep bij haar schouders vastgepakt. De leraar spreekt haar streng toe dat hij het aan haar ouders zal melden. De hele tijd heeft Melania zich groot kunnen houden, maar nu kan ze haar gevoelens niet meer bedwingen en de tranen rollen over haar wangen. Het liefst wil ze vertellen wat Clara haar al die tijd heeft aangedaan, maar door het gesnik en gesnotter lukt het haar niet om uit haar woorden te komen. Het laatste wat ze ziet, is de grijns op het gezicht van Clara die de klas in loopt.

Melania is de oudste van tien kinderen thuis. Met de kinderen van de buitenvrouw van haar stiefvader Carlos erbij zijn ze in totaal met zestien broers en zussen. Melania is het bastaardkind van een liefdesverhouding tussen Juanita en een Colombiaanse man. Hoe zij in contact is gekomen met deze man en wat hun verhouding was, weet bijna niemand. Juanita weigert te vertellen wie Melania's vader is. Ondanks het dood-

zwijgen van het onderwerp door Juanita, stelt Melania toch telkens dezelfde vraag: 'Wie is mijn vader?' Als ze te lang doorzeurt, krijgt ze straf.

Op een dag hebben ze zo'n stevige ruzie dat Carlos zich ermee gaat bemoeien. Radeloos gilt ze 'Coño bo mama!' naar hem en ze rent richting de badkamer om uit te huilen.

Woedend volgt Carlos haar met een dikke leren riem in zijn handen. Met zijn logge lichaam beukt hij de deur van de badkamer open en begint te schreeuwen. '*Kita bo panja*, doe je kleren uit!'

Melania, die inmiddels vrouwelijke vormen begint te krijgen, schaamt zich dood en smeekt Carlos om het niet te doen.

'*Kita bo panja*,' roept hij nog eens.

Terwijl de tranen vloeien, kleedt ze zich uit. Met een arm voor haar borsten en de andere arm voor haar kruis probeert ze enige waardigheid te behouden. Elke keer als de leren riem haar donkere huid raakt, krijst ze het uit. Om haar gezicht te beschermen draait ze haar rug naar hem toe en uit woede slaat hij nog harder. Bij elke zweepslag spant ze haar spieren aan om de klap te incasseren, tot ze het niet meer aankan en smeekt om genade. 'No mas, no mas.' Naakt en beschaamd blijft ze achter met bebloede striemen op haar lichaam, langzaam zakt ze neer op de badkamervloer.

Een zoete kaneelgeur walmt door het huis. Ze weet dat ze *bonchi* eten, rodebonenstoof en witte rijst met varkensstaart, haar favoriete maaltijd. Stil schuift ze aan de eettafel bij haar broers en zussen aan. Die hebben geen medelijden met haar; met haar grote mond verdient ze een afranseling met de riem. '*Drechi pa bo*, eigen schuld,' zegt haar zusje Zilia zachtjes. Met